

та рослинних продуктів на експорт, відродження цукрових заводів, розвиток органічного агровиробництва, інноваційних форм організації виробництва, індустриальних парків може стати головним джерелом відродження економіки та надходження валюти в країну. Проте, й сільське господарство, на тлі підвищення цін на паливо, насіння та добрива, обмеженості кредитів, без підтримки держави не зможе вижити. І, звісно, не існує альтернативи пошуку інноваційних шляхів відновлення промисловості.

Отже, перед країною стоїть питання — куди рухатись, у яких напрямках зосередити зусилля, щоб не тільки подолати спад економіки, який, за законами інерційного розвитку економічних процесів, важко буде зупинити за короткий термін часу, але й влучно визначити напрямки диверсифікації структурних співвідношень в економіці.

Література

1. Державна служба статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua>

Шалаєва Т. П., асистент
кафедри регіональної економіки і туризму,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

На сучасному етапі туристична сфера розглядається як одна з найбільш перспективних прибуткових галузей, що інтенсивно розвивається та впливає на загальний стан і тенденції світової економіки. Відповідно зросла увага до туризму з боку світових організацій. За даними Міжнародної туристичної організації частка туризму в світовому ВВП становить близько 9 %, близько 30 % — у світовому експорті послуг та 6 % від обсягів світової торгівлі. З доповіді Всесвітньої туристичної організації ООН можна зробити висновок, що в сучасних умовах глобалізації світовий туристичний потік постійно зростає. Матеріали доповіді дозволяють визначити три найбільш відвідуваних регіони світу. Лідирує у цьому списку Європа, що приймає більше 50 % усього світового туристичного потоку. Друге місце займає Азіатсько-Тихоокеанський регіон, третє — країни Північної та Південної Америки. У цілому, за даними фахівців, відвідуваність країн ви-

росла у всіх регіонах світу, крім Близького Сходу та країн африканського континенту. Експерти організації пов'язують це з нестабільною ситуацією в арабських країнах, у результаті якої кількість туристів у Єгипті, Тунісі та інших державах регіону помітно скоротилася. Усього ж до 2030 року туристичний потік буде нараховувати близько 1,8 мільярда осіб щорічно. Лише тричі з 2000 року загальносвітовий потік туристів знижувався. Так, під час останньої світової фінансової кризи він скоротився відразу на 3,9 % [1]. Однак, незважаючи на проблеми глобальної економіки, стійкий попит на міжнародний туризм зберігається. «В умовах нинішньої економічної невизначеності туризм є одним з небагатьох секторів економіки у світі, який активно розвивається, стимулює економічний прогрес як у країнах, що розвиваються, так і у розвинених країнах і, що ще більш важливо, створює такі необхідні робочі місця» — заявив Генеральний секретар UNWTO Таліб Ріфаї, відкриваючи Глобальний форум економіки туризму в Макао [2].

Лідери країн G20 в декларації за підсумками щорічної зустрічі, що відбулася 18—19 червня 2012 року в Лос-Кабос (Мексика), визнали «важливість індустрії подорожей і туризму як засобу створення робочих місць, забезпечення економічного зростання та розвитку» та взяли на себе зобов'язання «розробляти ініціативи для полегшення поїздок, що сприятиме створенню робочих місць, забезпеченню гідної роботи, скороченню масштабів бідності та забезпеченню глобального економічного зростання» [3]. Це вказує на значний потенціал туристичної сфери як виробника економічних благ, спроможного створювати нові робочі місця, бути донором доходних частин державних бюджетів країн.

Проаналізувавши реалії туристичного ринку, можна виділити основні тенденції, які визначають майбутнє туризму як в світі, так і в Україні:

- одна з головних особливостей розвитку туризму — нерівномірний розподіл міжнародних туристичних потоків в різних регіонах і країнах. В основному туристичні потоки концентруються в Європі та Азії. У той же час збільшується роль країн Нового Світу в туристичних обмінах;
- намітилася тенденція до збільшення тривалості міжнародних подорожей та кількості подорожей, що здійснюються протягом року (за рахунок числа туристів похилого віку, пенсіонерів). У той же час відзначається зростання кількості короткострокових поїздок на

вихідні дні або на 2—3 ночівлі (за рахунок молодих туристів, які прагнуть не допускати тривалих перерв у роботі);

- нині спостерігаються такі пропорції: групові туристи становлять 20—30 % від загального числа туристів; решта 70—80 % — індивідуальні туристи, які подорожують у сусідні країни;

- обсяги подорожей з метою рекреації зростають більш динамічно порівняно з обсягом ділового туризму;

- спостерігається зростання вимогливості клієнтів до сервісу: чим частіше туристи подорожують, тим більшого комфорту вони хочуть;

- збільшилися туристські витрати, подорожуючі стали витрачати більше грошей під час поїздок. Туристський продукт стає все більш витонченим. Створюються нові гастрономічні концепції;

- з'явилися принципово нові види туризму — гастрономічний туризм, дієтичні, дегустаційні, шопінг-тури;

- відзначається зростання мобільності подорожуючих (у багатьох є автомобілі);

- характерною особливістю останніх років стала так звана інтеграція, тобто укрупнення та активне проникнення капіталу окремих компаній на зарубіжні туристичні ринки шляхом злиття або поглинання однорідних по бізнесу або суміжних (партнерських) компаній;

- нині пізнавальний туризм є однією з провідних галузей міжнародного туризму;

- однією з цікавих тенденцій розвитку міжнародного туризму може стати створення особливих умов розвитку туристичної сфери, що враховують національні та релігійні особливості подорожуючих;

- для сучасного етапу розвитку туризму також характерним є широке впровадження інноваційних технологій. Вони проявляються у вдосконаленні всіх компонентів інфраструктури міжнародного туризму, що задовольняє все більш складні потреби сучасної людини в різноманітності відпочинку та дозвілля, освоєнні нових напрямків та ринків міжнародного туризму.

Таким чином, головною особливістю розвитку сучасного туризму є потреба у створенні індивідуалізованого туристичного продукту, який би відповідав комплексному характеру потреб туристів, що постійно змінюється, та міг би бути гнучко і швидко трансформований з урахуванням впливу політичних, економічних та інших факторів світового розвитку.

Література

1. Экономика и организация туризма. Международный туризм / Е.Л. Драчева, Ю.В. Забаев, Д.К. Исмаев. Под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой. — М.: КНОРУС, 2005.
2. *Александрова А. Ю.* Международный туризм. — М.: КноРус, 2010. — 464 с.
3. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://prohotelia.com.ua/2012/08/10-trends-in-ukrainian-tourism/>
4. Группа двадцати впервые признает путешествия и туризм движущей силой экономического роста и принимает на себя обязательство проводить работу в целях облегчения путешествий PR No.: PR12040 Madrid, London 20 Jun 12 [Электронный ресурс].
5. Международный туризм уверенно продвигается к преодолению миллиардного рубежа в конце 2012 года PR No.: PR12051 Madrid 12 Sep 12 [Электронный ресурс].

Шишкова Е. Е.,

к.э.н., доцент,

УО «Белорусский торгово-экономический
университет потребительской кооперации»
г. Гомель, Республика Беларусь

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Развитие туристической отрасли является важным фактором экономического, социального и культурного подъема страны. В свою очередь туристическая отрасль оказывает большое влияние на развитие многих секторов экономики, включая гостиничное хозяйство, транспорт, строительство, сельское хозяйство, розничную торговлю и др.

Республика Беларусь находится в центре Европы, имеет древнюю историю, самобытную культуру, богатый природный потенциал, но недостаточно эффективно использует данные преимущества.

В настоящее время развитие туристической отрасли осуществляется в условиях реализации Государственной программы развития туризма в Республике Беларусь на 2011—2015 годы, целью которой является создание благоприятных условий для формирования эффективного конкурентоспособного туристического рынка, способного обеспечить широкие возможности удовле-